surinkta daugiau kaip 200 XVI–XVII a. pradžios archeologinių radinių, kuriuos sudaro gausi buitinės ir statybinės keramikos medžiaga. Aptikta tiek puodynių, tiek puodų šukių. Informatyviausi sluoksnį datuojantys radiniai – tai XVI a. viduriu – II puse datuojamos dubeninių koklių, plokščiojo koklio dumbančiais kvadratais bei treliažinio koklio su gėlytėmis šukės bei kiti koklių fragmentai. Šis po XVII a. pradžios pustytu smėliu esantis kultūrinis sluoksnis – tai gana vienalytis iki 90 cm storio pilkšvas priesmėlis su rusvo smėlio ar žvyro tarpsluoksniais. Neatmestina, kad šurfo vieta yra buvusios ūkinės duobės ar pastato pusrūsio vietoje.

Įžemis – rusvas žvyras, kuris sietinas su Baltijos ledyniniu ežeru, sklype fiksuotas 1,2–2,2 m gylyje.

The 2016 Field Evaluation at Vytauto St. 41

In 2016, a field evaluation (14 test pits totalling 28 m^2) was conducted at Vytauto St. 41, Palanga. Late 19th–early 20th-century building foundations, probably of villas constructed during the expansion of the resort by Count Tiškevičius, were discovered on the plot (Fig. 1). A layer of early 17th-century aeolian sand was encountered on average at a depth of 1 m and under it, a 16th–17th-century cultural layer (Fig. 2).

1 pav. 2017 m. tyrimų Vytauto g. 73 ir 75, Palangoje situacijos planas: 1 – 2017 m. tyrimų vietos (Vytauto g. 73); 2 – 2017 m. tyrimų vieta (Vytauto g. 75); 3 – 2017 m. ištirti šurfai; 4 – 2012 m. E. Stankevičiūtės tyrimai; 5 – 2012 m. M. Petkaus tyrimai; 6 – 2012 m. E. Derkinčio tyrimai; 7 – 2014 m. D. Kiulkio tyrimai; 8 – 2015 m. M. Daubaro tyrimai; 9 – 2015 m. A. Miliaus tyrimai; 10 – 2015 m. R. Kraniausko tyrimai; 11 – 2016 m. D. Balso tyrimai. D. Balso, R. Kraniausko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2017 investigations at Vytauto St. 73 and 75, Palanga: 1 – 2017 investigation site (Vytauto St. 73); 2 – 2017 investigation site (Vytauto St. 75); 3 – 2017 test pits; 4 – 2012 investigation by E. Stankevičiūtė; 5 – 2012 investigation by M. Petkus; 6 – 2012 investigation by E. Derkintis; 7 – 2014 investigation by D. Kiulkis; 8 – 2015 investigation by M. Daubaras; 9 – 2015 investigation by A. Milius; 10 – 2015 investigation by R. Kraniauskas; 11 – 2016 investigation by D. Balsas.

Marius Petkus, Darius Balsas, Rokas Kraniauskas

Vytauto gatvė 73, 75

2017 m. Palangos miesto sklypuose Vytauto g. 73 ir 75 buvo atlikti žvalgomieji tyrimai. Apie 2400 m^2 dydžio sklype Vytauto g. 73 ištirta 12 2x1 m dydžio šurfų (bendras plotas 24 m^2).

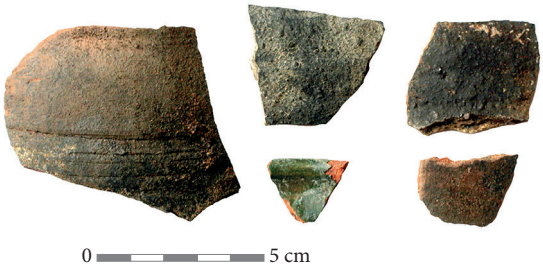
Apie 310 m^2 dydžio sklypo Vytauto g. 75 dalyje ištirti 3 2x1 m dydžio šurfai (bendras plotas 6 m^2). Iš viso 2017 m. ištirta 15 šurfų, kurių bendras plotas sudarė 30 m^2 (1 pav.).

Sklypai Vytauto g. 73 ir 75 yra miesto kvartale, apribotame Gintaro, Jūratės, Maironio ir Vytauto gatvių. Pačiame sklype tyrimai nevykdyti, tačiau kvartalas yra gana gerai ištirtas (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 668; *ATL 2014 metais*, 2015, p. 621; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 546; *ATL 2016 metais*, 2017, p. 531). Dauguma tyrimų buvo mažai informatyvūs, fiksuoti vėlyvi sluoksniai ir supustyto smėlio klodai. Išsiskiria 2015 m. tyrimai sklype Vytauto g. 79, kurių metu po pustyto smėlio sluoksniu aptikti XVII–XVIII a. kultūriniai sluoksniai su radiniais ir moline asla (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 294–296).

2017 m. tyrimų metu rasti iki 2 m storio XVIII–XX a. kultūriniai sluoksniai su radiniais. Aptikti ir inventorinti 77 radiniai. Dauguma jų yra buitinės keramikos šukės (69), rastas vienas stiklinio butelio fragmentas, dvi monetos, metalinės sagos ir gintariniai karoliai. Radiniai datuojami XVIII–XIX a.

Šurfuose nuėmus paviršinio dirvožemio sluoksnius, aptikti XX a. II pusėje suformuoti 10–110 cm storio griuvenų, supiltiniai žvyro ir smėlio sluoksniai bei atidengtos komunikacijos ir jų perkasimai. Po XX a. II pusės sluoksniais fiksuotas 25–60 cm storio XIX a. vidurio – XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis, kurį sudaro pilkas maišytas smėlis su degėsiais. Sluoksnyje rasti radiniai: 1862 ir 1909 m. monetos, metalinės sagos ir geležinės vinys, gintaro karoliai ir gintarinis kabutis, įvairi buitinė glazūruota keramika, porceliano ir fajanso indų šukės. Rasta indų su ženklais „THEODOR PAETSCH FRANKFURT“ ir „М.С. КУЗНЕЦОВА“. Po XIX a. vidurio – XX a. pradžios kultūriniais sluoksniais fiksuotas pustyto balkšvo smėlio sluoksnis. Pustyto smėlio sluoksnis šurfuose 1, 2, 7 ir 14–15 yra plonas (tik 5–10 cm) arba fiksuotas tik fragmentiškai. Šis sluoksnis sunyko dėl ūkinės veiklos XIX a. viduryje – XX a. pradžioje, buvo pažeistas vėlesnių statybos ir komunikacijų tiesimo darbų metu. Smėlio sluoksnis storėja R–V kryptimi, sklypo R dalyje yra plonesnis, apie 5 cm storio, ir V dalyje storėja iki 90 cm storio. Po pustyto smėlio sluoksniu šurfuose 2–5, 9–12 ir 14–15 aptikti archeologiškai vertingi ir moksliniam pažinimui svarbūs Palangos miestelio kultūriniai sluoksniai. Šurfuose 1, 6–8 ir 13 vertingo kultūrinio sluoksnio nerasta. Jis buvo sunaikintas XX a. statant pastatus ir tiesiant komunikacijas, tačiau jo likučių gali būti mažiau suardytose vietose.

Šurfuose 2–5 ir 9–12, 0,9–1,6 m gylyje fiksuotas 5–50 cm storio užpustytas buvęs žemės paviršius – XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis, kurį sudaro juodos durpingos žemės sluoksnis su smulkiais plytų gabaliukais, degėsiais ir archeologiniais radiniais. Viršutinėje sluoksnio dalyje buvo apie 10 cm storio pilko smėlio sluoksnelis, kuris susidarė pustymų metu. Šurfuose 14–15 XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis atidengtas apie 1–1,1 m gylyje, jo storis siekia 5–30 cm. Kultūriniame sluoksnyje rasta gyvulių kaulų fragmentų, oksidacinės ir redukcinės buitinės keramikos – puodų, puodynių ir lėkščių šukių (2 pav.). Dalis šukių dengtos skaidria ir žalia glazūra, lėkštės dekoruotos linijiniais ir augaliniais ornamentais.

2 pav. Puodų ir puodynių šukės iš šurfo 3. D. Balso nuotr.

Fig. 2. Pot and jar sherds from test pit 3.

Vytauto St. 73, 75

In 2017, a field evaluation (15 test pits totalling 30 m^2) was conducted on the plot at Vytauto St. 73 and 75, Palanga (Fig. 1). 18th–20th-century cultural layers up to 2 m thick were discovered. 77 18th–19th-century finds were found in them and inventoried, the majority household pottery (69 sherds) but also including one glass bottle shard, two coins, a metal button, and amber beads.

At a depth of 0.9–1.6 m in test pits 2–5 and 9–12, a 5–50 cm thick, 18th-century aeolian cultural layer, the former ground's surface, which consisted of black peaty soil with small brick fragments, small pieces of charcoal, and finds was recorded. The cultural layer contained animal bone fragments as well as oxidation and reduction household pottery: pots, jars, and plate sherds (Fig. 2). Some of the sherds had clear and green glaze; the plates were decorated with linear and vegetal designs.

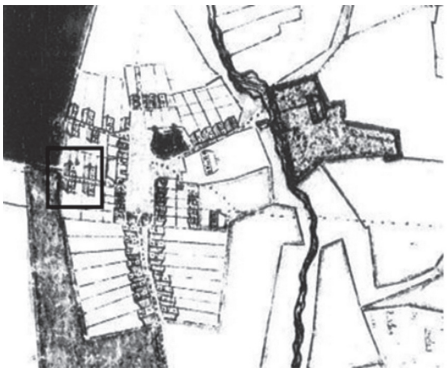
RAMYGALA

Andrius Šležas

Krekenavos ir Sporto gatvės

2017 m. Ramygalos miestelyje (Panevėžio r.) bei jo apylinkėse pradėti elektros oro linijų demontavimo ir naujų požeminių 0,4–10 kV elektros kabelių klojimo darbai. Ramygala (UK 17101) NKVR saugoma kaip vietovė, kurios vertingosioms savybėms priskiriamas gatvių tinklas, aikštės planas, kapitalinio užstatymo fragmentai ir miesto panorama.

Ramygala yra vienas seniausių Lietuvos miestelių, jo istoriniai duomenys siekia XV a. Anot rašytinių šaltinių, Ramygaloje pirmoji

1 pav. 1781 m. plano fragmentas su pažymėta tyrimų vieta.

Fig. 1. A 1781 plan fragment with the investigation site marked.

bažnyčia galėjo būti pastatyta tarp 1431 ir 1500 m. 1503 m. Aleksandras suteikė Ramygalos miesteliui naują bažnyčios fundaciją ir parapijos steigimo privilegiją, skyrė 3 kaimus su gyventojais. 1505 m. minimi ir Ramygalos miestelėnai. 1580 m. miesteliui suteikta 3 prekymečių privilegija, 1585 m. minima turgavietė su joje buvusiomis krautuvėlėmis, 1586 m. minimos veikusios smuklės (Miškinis A., *Lietuvos urbanistikos paveldas ir jo vertybės*, t. IV: *Vidurio Lietuvos miestai ir miesteliai*, V., 2009, p. 80–99). Seniausias žinomas miestelio ir dvaro planas buvo sudarytas 1781 m., jame pažymėta turgaus aikštė ir susiformavęs pagrindinių gatvių tinklas (1 pav.). Šiame plane pažymėta ir tirta Krekenavos gatvė, šalia kurios XVIII a. pabaigoje vaizduojami vos keli pastatai netoli pagrindinės turgaus aikštės.

2017 m. pirmajame tyrimų etape vykdyti žvalgomieji tyrimai, ištirti 6 šurfai (bendras 6 m^2 plotas). 5 šurfai tirti Krekenavos gatvės šaligatvių vietose, 1 šurfas kastas greta Sporto gatvės važiuojamosios dalies. Šurfuose 1–3 fiksuoti du kultūrinio sluoksnio horizontai, suformuoti XX–XXI a. vykdant inžinerinių tinklų